

PHÒNG GIÁO DỤC – ĐÀO TẠO ...

TRƯỜNG TRUNG HỌC

--- ❧ ✧ ❧ ---

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

ĐỀ TÀI:

TỔ CHỨC CÁC PHƯƠNG PHÁP PHÁT HUY TÍNH
TÍCH CỰC, SÁNG TẠO TRONG PHÂN MÔN VẪ
TRANH MỸ THUẬT LỚP 6
(Sách Kết nối tri thức)

Lĩnh vực: ...

Họ và tên tác giả:

Đơn vị:

Năm học: 20....- 20...

MỤC LỤC

I. PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Phương pháp nghiên cứu.....	2
4.1. Phương pháp nghiên cứu lí luận.....	2
4.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn.....	2
II. NỘI DUNG.....	3
1. Cơ sở lý luận:	3
2. Thực trạng dạy - học của phân môn vẽ tranh khối 6 ở trường THCS	4
2.1 Thực trạng dạy - học phân môn vẽ tranh khối 6 ở trường THCS nói chung:.....	4
2.2 Thực trạng dạy - học phân môn vẽ tranh khối 6 ở trường THCS....:	5
3. Một số giải pháp nhằm phát huy tính tích cực sáng tạo ở học sinh khối 6 trong dạy - học vẽ tranh.....	6
3.1. Tính tích cực sáng tạo trong dạy - học vẽ tranh.	6
3.2. Nâng cao và phát huy vai trò của giáo viên.	6
3.3 Phương pháp dạy - học, thiết kế và sử dụng giáo cụ trực quan.	7
3.4.Chuẩn bị tốt đồ dùng dạy - học.	11
3.5. Tạo tình huống có vấn đề ở phần giới thiệu bài:.....	11
3.6. Phát huy tính tích cực sáng tạo của học sinh trong các hoạt động dạy - học vẽ tranh.	13
3.7. Tổ chức các trò chơi, hội thi phù hợp.	22
4. Kết quả đạt được và chất lượng khảo sát sau khi thực nghiệm đề tài.	23
III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	24
1. Kết luận	24
2. Kiến nghị:	26
IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	27

I. PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Mĩ thuật môn học nhân văn, có nhiệm vụ giáo dục thẩm mĩ, giáo dục nghệ thuật cho học sinh, cung cấp cho học sinh một số kiến thức ban đầu, giúp các em biết cảm thụ cái đẹp, yêu cái đẹp, biết cách rèn luyện đôi bàn tay, trí óc của chính mình để tạo ra cái đẹp bằng cách nhìn, cách nghĩ, cách cảm nhận riêng, góp phần xây dựng môi trường thẩm mĩ cho xã hội.

Trong chương trình Mĩ thuật Trung học cơ sở, phân môn vẽ tranh là một phân môn rất được học sinh yêu và ham thích vẽ, nhất là học sinh khối 6. Bởi vẽ tranh không chỉ là một hình thức học tập sáng tạo, phát triển năng khiếu mà còn là một hình thức giáo dục thẩm mĩ, giáo dục nhân cách cho học sinh thông qua các bài học. Khi học vẽ tranh, các em sẽ sử dụng ngôn ngữ Mĩ thuật như: đường nét, hình ảnh, màu sắc...để xây dựng một bức tranh theo sự sáng tạo riêng, thông qua đó thể hiện cảm xúc, thái độ của mình trước mỗi chủ đề, mỗi hình ảnh trong cuộc sống.

Tranh vẽ của học sinh thể hiện sự phong phú về nội dung chủ đề, sự sáng tạo ngây thơ sinh động với các hình ảnh gần gũi, quen thuộc như: con đường, hàng cây, dòng sông, con suối...hình ảnh những người thân yêu: ông bà, cha mẹ, thầy cô,...luôn được các em yêu quý và kính trọng. Tất cả được các em thể hiện thật mộc mạc, ngây thơ, sinh động đầy thú vị. Song do trình độ nhận thức và năng khiếu của học sinh khác nhau nên các em có những cách thể hiện, cách học riêng, không giống nhau. Vậy không thể tác động đến quá trình nhận thức của các cá nhân học sinh bằng một biện pháp như nhau. Có học sinh phải tác động từ từ, có những học sinh lại phải vừa trực tiếp, vừa gián tiếp ở mỗi hoạt động mới nắm được vấn đề; có học sinh chỉ cần gợi mở, khích lệ là các em đã nhận biết được mục tiêu, yêu cầu của bài học...Và thực tế giảng dạy học sinh khối 6, với việc luôn từng bước đổi mới phương pháp dạy- học, tôi luôn đặt cho mình mục tiêu: Thực hiện đổi mới để ngày càng nâng cao chất lượng giảng dạy cho bản thân và

chất lượng học tập cho học sinh. Chính vì vậy mà tôi đã chọn đề tài nghiên cứu: ***"Một số kinh nghiệm phát huy tính tích cực, sáng tạo cho học sinh khối 6 trong dạy – học vẽ tranh ở trường THCS ..."*** theo bộ sách *Kết nối tri thức với cuộc sống*.

2. Mục đích nghiên cứu

Trong đề tài này tôi nêu và giải quyết một số vấn đề sau:

*Một số cơ sở lý luận có liên quan đến đề tài

*Thực trạng của vấn đề *phát huy tính tích cực, sáng tạo ở học sinh trong dạy và học vẽ tranh mỹ thuật* nói chung và vấn đề *phát huy tính tích cực, sáng tạo ở học sinh khối 6 trong phân môn vẽ tranh ở trường THCS Cẩm Bình* nói riêng.

*Các giải pháp *phát huy tính tích cực, sáng tạo ở học sinh khối 6 trong phân môn vẽ tranh trường THCS ...* và những kết quả đạt được.

*Một số bài học kinh nghiệm

*Một số ý kiến đề xuất và kiến nghị

3. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu, tổng kết về một số kinh nghiệm phát huy tính tích cực, sáng tạo cho học sinh khối 6 trong dạy – học vẽ tranh ở trường THCS

4. Phương pháp nghiên cứu

4.1. Phương pháp nghiên cứu lý luận

Thu thập sách báo có liên quan đến đề tài sau đó phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa, khái quát hóa các nguồn thông tin có liên quan đến môn Mỹ thuật, mà trọng tâm là việc sử dụng phương pháp trực quan trong dạy học môn mỹ thuật ở bậc THCS.

4.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

4.2.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết:

Phương pháp phân tích và tổng hợp lý thuyết (Nghiên cứu qua các văn bản, chương trình, giáo trình, tài liệu sách báo về phương pháp dạy học vẽ tranh ở bậc trung học).

4.2.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn:

- Dự chuyên đề trao đổi, dự giờ, rút kinh nghiệm về phương pháp giảng dạy môn vẽ tranh ở bậc THCS.

- Thực hành giảng dạy theo phương pháp mới.

- Tìm giải pháp rút kinh nghiệm.

- Cho học sinh hoạt động vẽ ngoài trời.

- Phương pháp thực nghiệm dạy thí điểm ở một số lớp bằng phương pháp mà mình đề ra.

II. NỘI DUNG

1. Cơ sở lý luận:

Mỹ thuật là một trong những phân môn đòi hỏi tính sáng tạo giàu tính thẩm mỹ, làm cho con người biết tạo ra cái đẹp và vận dụng vào cuộc sống. Vì thế nó có vai trò hết sức quan trọng trong việc hình thành nhân cách lối sống của mỗi con người.

Nhưng để phát huy hết tính sáng tạo ở lứa tuổi học sinh THCS là một vấn đề hết sức khó khăn. Kinh nghiệm của các em chưa nhiều vì các em chỉ vẽ theo cảm tính hoặc sao chép theo mẫu cho nên hiệu quả bài học chưa cao, chưa phát huy hết khả năng của các em. Do đó cần có những kỹ năng truyền đạt mới để tạo thêm hứng thú trong học tập sáng tạo cho các em.

Trên cơ sở đổi mới phương pháp dạy học tích cực phát huy hiệu quả của học sinh đòi hỏi người giáo viên phải biết khai thác tìm tòi những câu hỏi những gợi ý ví dụ cụ thể. Nhằm tạo cho các em có thói quen suy nghĩ tích cực suy nghĩ trong học tập và sáng tạo.

Biết vận dụng tổng hòa các kiến thức và kỹ năng của nghệ thuật tạo hình như lựa chọn nội dung, hình tượng nhân vật, hình ảnh đặc trưng của từng đề tài, cách sắp xếp bố cục, hình vẽ, màu sắc,, thể hiện không gian cùng với cảm xúc người vẽ nhằm đáp ứng nhu cầu của môn học là yếu tố cần thiết đặt ra đối với người dạy. Do đó tôi đã mạnh dạn chọn đề tài: "một số kinh nghiệm phát huy tính tích cực, sáng tạo cho học sinh khối 6 trong dạy – học vẽ tranh ở trường THCS ..." để nghiên cứu và từng bước áp dụng vào giảng dạy.

thú, thu hút học sinh vào học ngay từ khi giới thiệu bài? Điều này giáo viên phải có kinh nghiệm, có sự hiểu biết sâu rộng về mặt kiến thức, biết linh hoạt vận dụng cách giới thiệu sao cho thật gây ấn tượng và có liên quan tới nội dung bài học, thu hút học sinh với những trò chơi, những câu chuyện, hay bài hát, câu thơ...

Với thực tế dạy – học ở khối 6 tôi đã giới thiệu bài với nhiều cách khác nhau, phù hợp với bài học và với lứa tuổi các em như: Thi ghép tranh với trò chơi “Đi tìm bức tranh bí ẩn”; hát về bài hát liên quan đến chủ đề vẽ tranh, kể chuyện ...

Ví dụ: Dạy bài vẽ tranh: Đề tài *Sắc màu lễ hội*. (trang 46 Mỹ thuật 6 bộ sách **Kết nối tri thức với cuộc sống**)

Tôi cho học sinh quan sát đoạn băng với hình ảnh một lễ hội thực tế trong cuộc sống. Khi học sinh quan sát, lắng nghe xong câu chuyện, giáo viên đặt câu hỏi:

? Các em có suy nghĩ gì về lễ hội các em vừa nhìn thấy?

(Lễ hội mang nhiều ý nghĩa về truyền thống, khung cảnh nhộn nhịp, đông vui, nhiều sắc màu)

? Chúng ta phải làm gì để giữ gìn và phát huy những giá trị văn hóa dân tộc?

(Chúng ta cần biết yêu thương, trân trọng và biết ơn những lễ hội, văn hóa truyền thống cha ông để lại)

? Các em sẽ gìn giữ, bảo vệ như thế nào?

(Chúng em học tập thật giỏi, nhất là biết rõ về lịch sử dân tộc, ý nghĩa của từng lễ hội, vẽ tranh thể hiện lại cuộc sống, sự nhộn nhịp, tươi đẹp của các buổi lễ...)

Như vậy, tạo tình huống sẽ mang lại hiệu quả cao trong việc phát huy tính tích cực, chủ động của học sinh. Các em tập trung, chú tâm vào tìm hiểu, khám phá tri thức mới một cách thích thú, say mê. Lớp học sẽ trật tự, ổn định, tạo cho không khí dạy và học thật nhẹ nhàng, thoải mái “học mà chơi, chơi mà học” .

Chủ đề 6

SẮC MÀU LỄ HỘI

Bài 11: Hoà sắc trong tranh chủ đề lễ hội

Yêu cầu cần đạt

- Thực hiện được việc kết hợp các màu để tạo nên một hoà sắc;
- Sử dụng được những màu thường xuất hiện trong lễ hội để tạo nên một hoà sắc chung trong tranh;
- Phân tích được hoà sắc trong một tác phẩm mỹ thuật cụ thể.

Quang cảnh và hoạt động trong lễ hội

Rước kiệu ở lễ hội đền Kỳ Cùng, Lạng Sơn
Nguồn: Nguyễn Sơn Tùng

Đua voi trong lễ hội Buôn Đôn, Đắk Lắk
Nguồn: Võ Duy Thương

3.6. Phát huy tính tích cực sáng tạo của học sinh trong các hoạt động dạy - học vẽ tranh.

Với một bài học vẽ tranh, học sinh khối 6 được tiếp xúc và được thể hiện nhiều thể loại tranh với các đề tài khác nhau. Chúng được lặp lại, song kết quả bài vẽ bao giờ cũng không giống nhau. Bởi cùng theo sự phát triển độ tuổi thì cách cảm, cách nghĩ, cách nhìn nhận cũng như cách thể hiện của học sinh cũng thay đổi. Tri thức, kĩ năng, thái độ... dần được bổ sung, rèn rũa, nâng cao dần lên. Vì vậy khi bước vào mỗi bài học bao giờ cũng có tri thức mới để học sinh lĩnh hội, tiếp thu, khám phá và sáng tạo. Thông qua các hoạt động dạy – học vẽ tranh, giáo viên có những cách thức tổ chức với vận dụng linh hoạt các phương pháp để phát huy hiệu quả tính tích cực, sáng tạo của học sinh.

a. Hoạt động tìm, chọn nội dung đề tài.

Ở hoạt động này, giáo viên sử dụng phương pháp đàm thoại, trực quan, học tập hợp tác nhóm, hoặc thi vẽ nhanh ...kết hợp với cho quan sát tranh vẽ phù hợp với từng bài cụ thể, để giúp học sinh tự tìm hiểu nội dung đề tài; giúp học sinh nhận biết một đề tài có thể vẽ nhiều nội dung khác nhau. Từ đó, các em hiểu rõ

nội dung của chủ đề, nhớ lại và tưởng tượng các hoạt động với những hình ảnh, màu sắc có liên quan.

Học sinh sẽ tìm ra những nội dung có thể vẽ như: bài 12 “Màu sắc lễ hội trong thiết kế lịch treo tường” (**trang 51 Mỹ thuật 6 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**). Đồng thời các em nhận biết cách thể hiện hình ảnh chính (Làm nổi bật nội dung chủ đề), hình ảnh phụ phù hợp sẽ tạo cho tranh sinh động, bố cục chặt chẽ...

Ví dụ: bài 5 “Tạo hình hoạt động trong nhà trường” (**trang 22 Mỹ thuật 6 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống**)

Để phát huy tính tích cực, sáng tạo của học sinh trong hoạt động tìm, chọn nội dung đề tài, giáo viên khi cho các em quan sát tranh, ảnh cần kết hợp hệ thống câu hỏi từ dễ đến khó để học sinh tiếp cận nội dung chủ đề một cách nhẹ nhàng và hiệu quả

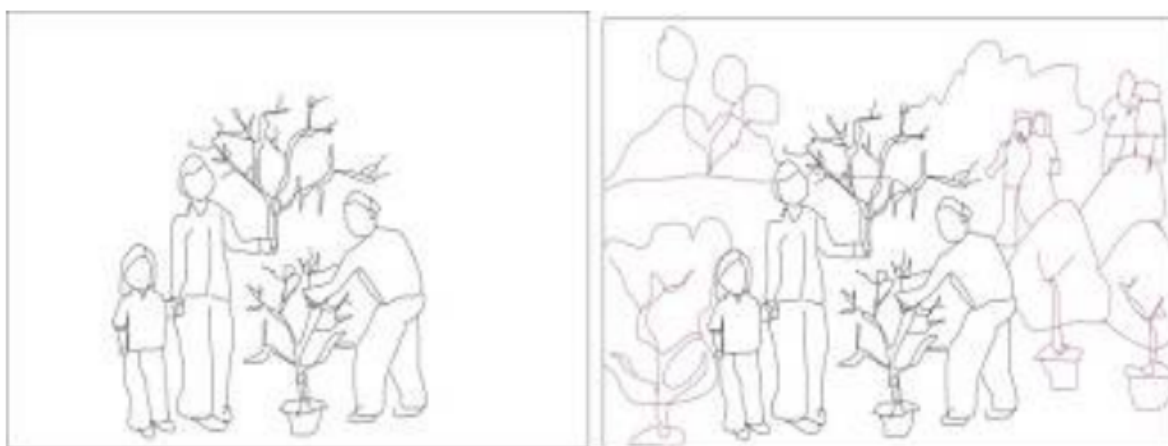
Giáo viên hỏi: *? Ở trường, các em thường có những hoạt động gì ?*

(Hoạt động học tập; Vui chơi sân trường; lao động)

? Các em thường học tập ở đâu?

B – Vẽ hình ảnh chính rõ ràng, giống tranh mẫu.

C – Vẽ nét hình ảnh phụ bằng màu (khác với màu hình ảnh chính)

(Làm như thế này sẽ có tính trực quan hơn; Vì từ tranh đã hoàn thành, bóc tách ra học sinh sẽ thấy hình ảnh chính rõ ràng. Đồng thời giúp học sinh nhận ra vẽ gì trước, vẽ thêm gì sau cụ thể hơn. Đây không chỉ là dạy cách vẽ mà chính là cách giáo dục nếp làm việc khoa học có tính quy luật cho học sinh).

D - Từ hình vẽ nét hoàn chỉnh, tôi chuẩn bị thêm hai bản vẽ với hai cách vẽ màu khác nhau (khác màu với tranh mẫu) , tôi đã thay màu ở các hình ảnh, ở màu nền nhằm gợi ý cho học sinh suy nghĩ cách vẽ màu khác nhau theo ý thích.

Sơ đồ của quá trình hướng dẫn vẽ tranh như sau:

- Giới thiệu một số hình gợi ý cách sắp xếp hình vào khổ giấy sao cho phù hợp. Với ba cách sắp xếp, học sinh sẽ nhận biết cách sắp xếp đẹp nhất.

a - Vẽ hình to, tỉ lệ hình bị dồn nén, chật chội

b - Hình vẽ vừa với khổ giấy, sắp xếp mảng chính, mảng phụ cân đối, nhịp nhàng, phù hợp với nội dung đề tài

c - Hình vẽ quá nhỏ bé, tỉ lệ hình và khuôn khổ tranh trông trải, lỏng lẻo không ăn nhập gì với nhau, gây cảm giác bố cục yếu ớt, buồn tẻ.

a

b

c

Với cách hướng dẫn cụ thể như trên, học sinh đã quen dần với các nét vẽ và các em đã vẽ được nhiều bài vẽ đẹp với hình ảnh sinh động, cách thể hiện đề tài phong phú, với màu sắc hài hòa, tươi sáng vừa ngây thơ, vừa hồn nhiên thật đáng yêu.

CHỦ ĐỀ
7

CUỘC SỐNG THƯỜNG NGÀY

Bài 13: Sáng tạo mỹ thuật với hình ảnh trong cuộc sống

Yêu cầu cần đạt

- Biết và sử dụng được đường nét, màu sắc để thể hiện sản phẩm mỹ thuật về cuộc sống thường ngày;
- Phân tích được mối liên hệ giữa mỹ thuật với cuộc sống thường ngày.

c. Hoạt động thực hành:

Với hoạt động thực hành, giáo viên hướng dẫn học sinh vẽ theo nhóm, tổ hoặc vẽ theo cá nhân. Khi học sinh làm bài, giáo viên theo dõi chung để có thể cung cấp thông tin cần thiết hoặc bổ sung kiến thức mà học sinh chưa nắm vững; Giúp các em nhận ra những cái hợp lý, hay chưa hợp lý; Điều chỉnh những hình vẽ to, nhỏ, bỏ đi các hình không cần thiết hoặc thêm hình vẽ vào làm cho nội dung tranh rõ và sinh động hơn. Đồng thời gợi ý cho học sinh thấy đậm nhạt trong tranh, cần chỉnh sửa vẽ màu sao cho nổi rõ trọng tâm (hình ảnh chính), màu sắc hài hòa thể hiện được không gian, không khí của chủ đề tranh.

Thời gian học sinh thực hành là lúc giáo viên “làm việc” với nhiều đối tượng học sinh, cần biết rõ trình độ nhận thức, khả năng vẽ tranh của các em để xây dựng kế hoạch, có phương pháp tổ chức hiệu quả, tạo ra được không khí cạnh tranh trong học tập, kính thích sự sáng tạo, xóa bỏ tư tưởng tự ti, chán học. Giáo viên dựa vào thực tế bài vẽ của các em mà góp ý hay gợi mở một cách cụ thể phù hợp, tôn trọng cách nghĩ, cách làm việc của các em, động viên khích lệ học sinh có cách vẽ riêng để phát huy được khả năng tìm tòi, sáng tạo của mỗi em..

TẢI MẪU LIÊN HỆ

091 552 1220

CÚ PHÁP: MÃ SKKN cần tải
(Khách lưu ý không gửi tên đề tài)

PHÍ TẢI: 100K/MẪU

